

MAZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁR

Hónapontaiban előfizetés: 16 fillér
 Féléves előfizetés: 75 fillér
 Éves előfizetés: 140 fillér
 A kézbesítés díjával együtt: 180 fillér
 A postaköltséggel együtt: 200 fillér
 A külföldi előfizetőknek: 250 fillér

Megjelenik minden nap, kivéve
 ünnepnapokat és kirándulások
 alkalmával.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.
 A szerkesztőség kéziratok vételére
 és a megrendelések megküldésére
 állalkozik.
 Előfizetőknek és hirdetőknak a kiadó
 hivatalában tartozandók.

III. évfolyam 280. szám. Nagyvárad Csütörtök, 1917. december 6.

Oláhország árulása

az orosz titkos akták megvilágításában.

A legutóbb nyilvánosságra hozott orosz titkos akták Oláhországban a háborúban való részvételéről, az oláhoknak tett ígéretekről, valamint az oláh front legutóbbi időben való viszonyairól közölnek részleteket.

Ez az akta először arról beszél, hogy Kruszikwnak 1916 tavaszán és nyarán véghezvitt tervyes offenzívája vitte végleg dűlőre az oláhok elhatározását úgy, hogy Romániával ismét fel lehetett venni az annak itejőre megszakadt tárgyalások fonatát.

Igen érdekes a titkos aktának az a része, melyről megtudjuk, hogy az orosz hadsereg vezérkarának a főnöke már mindjárt kezdetől fogva ellenerte azt a tervet, hogy Románia aktív közbelépésére szólítsák fel, mert a helyzetnek katonai mérlegelésétől kifolyólag az volt a szilárd meggyőződése, hogy Oroszországra nézve sokkal kedvezőbb és előnyösebb, ha Románia semleges marad, mintha a háborúba beavatkozik.

Alexejev tábornok később az antant közelfogásához csatlakozott, mely Oláhország föllépésétől egy döntő csapatot vár Magyarországra Ausztria fejére és amely főveleményétől a beavatkozásról várta és remélte az egész háború gyors befejezését is.

Az antant tehát 1916 augusztus hónapban Romániával egy katonai politikai szerződést kötött, melynek értelmében Romániának egész Bukovina és egész Erdély odaígérték, tehát egy oly óriási földdarab, mondja a titkos akta, mely nyilvánvalólag nincs arányban Romániának a katonai szempontokból való részvételének meggyőződéssel, mert hiszen ez a szerződés Romániát e után arra kötelezte, hogy Magyarország Auszriának hadat üzenjen és hogy csupán Erdélyben operáljon.

Majd ezt fejtgeti az érdekes titkos okirat, hogy az esetben, ha az oláhoknak sikerül volna egész Erdélyt meghódítani és Romániát tényleg mekapta volna egész Bukovinát, akkor a Belső- és Külső-erdélyt, a mostani Oláhországot, Erdélytől, Belső- és Bukovinától álválasztva, mintegy 18 millió négyzet méter területtel, az orosz szöveg szerint a jövőben elválasztva volna barátságos viszonyban, hanem mindenesetre semmi álmának továbbmegyése nélkül. Beosztás és a Balkán egyéb területeinek megszerzésére törekedett volna. Ebből kifolyólag Oroszország politikai érdekeit nem hogy károsra, hanem egyenesen hasznára vált az, hogy Romániának meggyőződéssel álljon a vereségre való készülmények mellett.

Ez a köztudomású tény, hogy az oroszok, mondja tovább az okirat és ezt a meggyőződéset, mely Oláhországot és Oroszországot összekötötte, lehetőleg hosszú időre kell fenntartani. A mostani körülmények

állapotok az 1916. évben Romániával kötött szerződést alapjában véve megváltoztatták. Azon aránylag igen szerény katonai támogatás helyett, melyet Oláhország csupán a Dobrudzsában volt köteles kifejtetni, még a román területet védőként is orosz csapatoknak kellett rendelkezniük. Az orosz segítség immár oly mérvet öltött, hogy a fenti szerződésben Romániának tett területengedési ígéreteket okvetlenül revidálni kell.

Eddig a hivatalos titkos orosz akta Ebből is csak azt látjuk, amit már régebben konstataitunk, hogy t. i. nem volt elég a lecke Romániának 1877-ben, amikor a török-orosz háborúban valóban döntőleg lépett közbe Oroszország oldalán és amikor ezen becses szolgálataiért Oroszország oly cifra módon kijátszotta őt.

A múlt keserves tapasztalattal dúsra a világháborúban megint csak felült Románia az antant csábító, csillogó ígéreteinél, a muszka cár jutásoskijainak és díjazásajánlatainak.

Most azonban végre talán mégis belátják még a legutóbbi oláh hazafiak is, hogy a mondásnak az igaz voltát, hogy aki sokat akar, semmit sem kap; aki sokat merít, semmit sem fog. Ha az áruló Románia megmaradt volna a tisztességes semlegesség útján, úgy ma bizonyára nem Jasibau, hanem még mindig Bukarestben székelne kormány és nyugodt lélekkel várhatná a béketárgyalások megkezdését és bizonyára nagyobb eredményekkel nézhetne a jövőbe, mint mai állapotában.

Olcsó szőmevasar MARKOVITS és WEINBERGER cégnél megkezdődött, hol a raktáron levő kész felöltők, costumök, aljak és blousok, míg a készlet tart, olcsón árusítatnak! — Mérték szerinti megrendelések, közismert jó kivitellen és olcsón készítettnek el!

Telefon 11-09.

Egyes szám ára 16 fillér.

A hadügyminiszter a leszerelés kérdéséről.

Jóval több katonát sorozunk, mint Ausztria.

Budapest, december 5. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A delegáció hadügyi albizottsága délelőtt ülés tartott. Talmán Béla elnökölt; az ülésen, amelyen magyar és osztrák részről számos résztvevő volt.

As elnök üdvözölte Söger Steiner, az új hadügyminisztert a megalakított Károlyi hadügyminiszterrel.

Stöger Steiner hadügyminiszter elmondta exposéját. Visszaállítást vetett a háború előzményeire és egyéb fontos eseményekre. Kijelentette, hogy a háború előtt sem voltak pénzügyileg eléggé felkészülve, hogy oly eszközökkel léptünk volna fel, mint például a bővülködő Oroszország. A háború későbbi folyamán aztán nagy költségek árán fedezték szükségletünket.

Szólt azután a hadi költségvetésről és az emberanyag pótlás érdekében tett intézkedéseiről meggyőzőleg jelezte ki, hogy ezen útra nagy tömegű felmentettek állnak rendelkezésre, akiknek száma másfél milliót tesz ki. A hadsereg élénkesítésére megállapították a minimuma áradagot. Az időn az aradás veszélyét fenyegetett, azonban a magyar kormány kibelépése folytán elkerülték a veszélyt. A katonaság kenyér- és husadagját lejjebb kellett állítani.

Foglalkozott végül a leszerelés kérdésével. Kijelentette, hogy elegendő szállítmái eszközök állnak rendelkezésre, hogy a leszerelési rendben és simán folyhasson le. A leszerelési a legidősebb korosztályát fogják megkímélni.

A telekezettel fogadott exposé után Teleszky János szólalt fel. Szerinte a leszerelés első sorban közgazdasági kérdés, nem lehet azt csupán egyoldalúan katonai szempontból tekinteni a fogantatásánál.

Korin Ferenc Jersabeknek az osztrák parlamentben ellenünk intézett támadását vette észre, kérte a hadügyminisztert, adjon felvilágosítást, hogy mennyi katonát soroznak Magyarországon és mennyit Ausztriában.

Azután Sztörényi József szólalt fel, majd

Ziliusky István tájékoztatást kért, hogy mennyi veszteséget szenvedtünk a háború alatt, hogy mérlegelhessek a háború szerencsés kimenetelét.

Apponyi Albert felszólalása után

Steiner hadügyminiszter csupán Korin kérdésére válaszolt; kijelentette, hogy a Magyarországon sorozottak száma jóval meghaladja az Ausztriában sorozottakét.

A kormány öt nemes orosz diplomátát elbocsátottak.

Budapest, dec. 5. (Saját tudósítónktól.) Képeházaiból jelentik: Pétervári jelentése szerint 150 orosz diplomáciai képviselőt a konzulátusi személyzet részére, akik nem akartak elismeri a bolsevik kormányt. Trotakij kiadta az elbocsátó levelet.

A románokkal is folyik

a fegyverszünet tárgyalása.

Keleti harctér. Budapest, december 5. (Hivatalos.) A Lipóczy tábornagy által megindított tárgyalások tovább folytatók.

A Dejesster és a Fekete tenger között álló orosz és román csapatok főparancsnokai tegnap délután arról a kivánsággal fordult József főherceg vezérezredés és Michenszen vezértábornagyhoz, hogy tárgyalásokat hívják folytatni a fegyverszünet dolgában. Hírvészeink beleszereiben válaszoltak. A küldöttek a tárgyalás színhelyére mentek.

Keleti harctér. Berlin, december 5. A nagyfőhadiszállás jelenti: József főherceg harcvezetése és Michenszen vezértábornagy hadseregeitől a fegyverszünetre vonatkozó tárgyalások a román csapatokra is kiterjesztették. Ludendorff, első főszállásvezető.

Tüzérségi harcok a nyugati fronton.

Berlin, december 5. A nyugati fronton a tüzérségi harcok tovább folytatók.

nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadseregeitől a nyugati fronton a tüzérségi harcok tovább folyt. Ischy és Baudon között a tűz délután tetemesen fokozódott. Az ellenség sűrűtűrései Nostrvaldtól délre megkíséreltek. Néhány foglyot ejtettek. Marcinasi és Marcinatól délre elleneséges árokparabokot magtízítotunk az elleneségtől. St. Quantin-től délre erősebb tüzérségi és aknavető harc folyi.

A német trónörökös hadseregeitől és Albrecht württembergi herceg hadseregeitől számos esetben a kölcsönös élénk földelési tevékenység heves közelharora vezet.

Magyarországon.

Erősebb elleneséges csapatokat, amelyek az Ocheide tó nyugati partján és a Dolnától északra elhelyezkedtek, visszavontuk.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Conrad hadserege sikeres offenzívára indult.

Budapest, december 5. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik:

A Reichsrat mai ülésén dr. Gross elnök a hadseregparancsnokság következő táviratát olvasta fel:

„Csaknem 4 hét tartó súlyos helyi harcok után, amelyek folyamán az olaszok mintegy 11 ezer tisztet és egyéb katonát veszítettek foglyokban, a bőséges hadianyagot szedtünk el tőlük. Conrad báró hadseregei csapatai a hideg hegyi szél és a makacs és kitartó ellenállás ellenére ismét megkezdették az offenzívát a Hét község fensikjén.

A 11. hadsereg hadosztályai alapos előkészítés után délelőtt rohamra mentek az égbenyülő M. Melitta

Messiv ellen és a kétségbeesett védekezés ellenére elfoglalták a Monte Badelocch, a Monte Pondarecar-Monte Miela és a Monte Melitta hatalmas csúcsait, továbbá még ma délután elfoglaltuk az olaszoktól a Monte Comot is. A harc tovább folyik.

Tegnap és ma 9 ezernél több foglyot ejtettünk, köztük 2 dandárparancsnokot, továbbá 40 ágyut, számos gépfegyvert, aknavetőt, gránátvetőt és nagy mennyiségű hadianyagot szállítottunk be.

A mennyire tudjuk, saját veszteségünk a tüzérség és gyalogság együttes műkölése folytán csökken.

Arv gyalogsági tábornok.

Amerika hadiállapotot jelent be velünk szemben.

Budapest, december 5. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik: A kormány 2 indítványt terjesztett a szenatus elé, amelyek értelmében Amerika Ausztria-Magyarország, Bulgária és Törökországgal hadiállapotba lépjen. A javaslatot minden tárgyalás nélkül kiadták a külügyi bizottságak.

Ujabb 14.500 tonna.

Budapest, december 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a Walfügynökség jelenti: Az Északi tengeri tengerpartjainak újabb 14.500 bruttó tonna regisztrált súlyszettelt el.

Biharmegye háborús félmilliója

Karácsony hetében ingyen lisztet kapnak Biharmegye szegényei.

Biharmegye közéleti bizottságának ügyosztályán állásból összegyűjtött költségen összeg mielőlt felhasználása tárgyában a múlt negyedik közgyűlés egy szűkebb körű bizottságot küldött ki, melynek feladatának hivatott ki, hogy az összeg kellő módon felhasználására a decemberi közgyűlés elé terjesztés javaslatot. Ez a szűkebb körű bizottság tegnap délelőtt 11 órakor ülést tartott a vármegyeház kistermében.

Az ülésen Karácsonyi János a püspök elnöksége alatt Malatinszky Lajos főispán, Fráter Barnabás alispán, Róth Gábor országgyűlési képviselő, Tóth Zoltán igazgató-főmérnök, Leskay Gyula földbírtokos, volt képviselő és Birényi András főjegyző mint előadó voltak részt.

Az értekezlet mindenképpel abban állapodott meg, hogy az összegyűjtött összeg felhasználásánál a vármegyei elnökök közvetlen segítségével egyelőre elfekint a felosztásra nézve javaslat fogja a decemberi közgyűlések, hogy

200.000	korona a házi nyugdíjlap,
100.000	" a jegyzői nyugdíjlap,
150.000	" a hadiárakat,
25.000	" a szegénystap javára fordítottak a és az összesen 475.000 korona a VII. hadiköltségbe fektetessék.

Javasolják továbbá, hogy karácsony hetében a megye szegényei egy hétig ingyen kapjanak lisztet.

Elek Mórionak a megyei közéleti bizottság vezetőjének 3 évi ferdületlen és eredményes munkakodásáért adomány 20.000 korona, a megyei közéleti bizottság ügyosztály alkalmozottak jutalmaként 5000 koronát javasol az értekezlet.

Javasolják a közgyűlések, hogy az alapítvány rendelkezésére rögzítve segítségére állítsa 10.000 korona becsülttessék. 8000-8000 koronát javasol az értekezlet a Győrött és Szegeden felállítandó rokkantak ipari tevékenység építendő munkaház javára.

A tervet azután tehát 526 ezer korona felosztásról gondoskodva van, és összegűs járul a szegények karácsonyi listájának ára, amely körülbelül 24.000 koronát fog kifizetni, úgy hogy a felosztott összeg mintegy 550 ezer korona.

Elhatározták végül az értekezlet, hogy a még fennmaradó területélyes összeget egyelőre tartalékban kezeljék és ennek, valamint azután összegyűjtött összeg felosztásáról akkor fog intézkedni, ha a téli közéleti bizottság is véget ér és a végleges eredmény ismeretes lesz.

Napközi Otthonokat állít a város.

700 gyermekről gondoskodnak

Es idő szerinti a városi iskolák mellett már régebb létesít Napközi Otthonok kívül a Gyermekbarát Terület fele Nagyváradon Napközi Otthont, amelyben mintegy 300 iskolás gyermekről gondoskodtak.

Nagyvárád város törvényhatósági bizottságában nemrég az az óhaj nyilvánult meg, hogy Nagyvárád város gondoskodjék megfelelő számú Napközi Otthon létesítéséről.

Rimler Károly polgármester értekezletet hívott össze a tárgyról, amelyen a Gyermekbarát Egyesület képviselői is jelen voltak.

A polgármester ugyancsak azt előadta, hogy a Gyermekbarát területről a főtartás az eddigi keretben a Napközi Otthont, de a város újabb állítson fel, hogy összesen mintegy 700 gyermek részére nyultsanak naponként meleg helyet, meleg ételmezt és kellő felügyeletet.

Az értekezleten abban állapodtak meg, hogy négy Napközi Otthont állít fel a város, amelyek céljára a kint felügyelő engedélyvel négy állami óvoda helyiséget veszen igénybe.

Emlán az értekezlet tette a költségek tekintetében, ami a legnagyobb oldala a dolognak.

Négy hónapra van tervezve az otthonok fennállása.

Tekintettel a kiadásokra, megkeresik a városi élelmezési ügyosztályt, hogy a kiadások felét az ügyosztály pénztárából fedezze, hosszajárulás címen.

Es megkönyvitte az Otthonok felállítását.

Ilyen számítás mellett a négy Otthon költsége, amelyek a városi pénztárba behozandók, mintegy 20-22000 koronát tesznek ki.

Ezre a célra kell felidézni a városnak, mert a szegény tanulók ellátása, felügyelete és meleg helyiségben való gondoskodás eddig nem volt nagyobb szükség, mint most, mert a nehéz élelmezési viszonyok folytán valóban az érzéstől mentjük meg őket; a téli hideg ellen pedig legalább meleg helyet kell nekik nyújtani, mert a ruházat ellátásuk úgy is a legkritikusabb.

A kérdés megoldásánál igen előre való gondolat volt, hogy a közéleti bizottság pénzkészletét is igénybe vessék, mert azt jobb helyre úgy szer lehetne átköltözni, mint a szegény gyermekek nyomonát nyújtani halálra.

A téli teljes szolgálattal beköszö az új, tehát a Napközi Otthonok létesítése tárgya.

A szórakozott cigányprimás.

Nagy mulatság volt a múlt tele a Bonhonzler mulatóban Benke Pál hadapród-primás huzatta Tárkányi Gézával, a Bombák primásával, aki szintén alaposan felkészült a bőven termő (i. e. rendeltetésre az autólóra termő) pengővel. Mikor a vendég füstölt a szent, a primás melléje ült, a vendég a vendég mentek kávéházi kávéházi, Gyula helyen a cigányprimás nagy rendeltetést cselelt a mikor füstölt a vendég a szent, a szórakozottságból a melléje ült Benke Pál szobába nyult a orna hívték szent katonaközpont, társját, a beane lévő 300 koronával a abból füstölt. Kiment a tértit is elhajította a a pénzt szobreváta.

Esért került tegnap Szöllösz Gyula tanácselnök vezetésevel itélkező tanács elnök (bírák Perse Ferenc és Tóth László dr., jegyző Ifj. Számborovasky Rezső dr.)

Tárkányi Géza bejelentette az esetet, szent védekezett, hogy vételesen ittas volt, az se tudta mit csinál, Valószínű, hogy azt hitte, sajátjából füst.

Benke Pál hűdny előadta, hogy csak később volt észre a pénz eltűnése. A primás tényleg ittas volt Katona Géza és Vas Albert kielégítése után a bíróság tekintetbe véve a vádlott bűntelenségét meg szent, hogy részeg volt, csak 14 nap fegyelmeztetésre ítélt a mely ittasba vádlott és dr. Balza Alfons gróf királyi ügyész is meggyűződött. A büntetést csak a háboru után kell lefűlni, ha ugyan az általános amnestia fel nem menti a bűnt.

Biharmegye 202 községében 230 tanítói állásra lenne szükség

A megyei közgazgatási bizottság ülése.

Biharmegye közgazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta a havi rendes ülését Malatinszky Lajos főispán elnöksége alatt. Az ülésen jelen voltak: Fráter Barnabás, Karácsonyi János, Kesztelyi Zoltán, Fegy Lajos, dr. Mórion Ernő, Balogh Elemér, Gara Sándor, Németh István, Varró Domokos, Vass Lajos, dr. Turay Andor, Mórion Ernő, Kiss István, Leskay István, Kiss György, Pellay Lajos és Balogh Elemér.

Malatinszky Lajos főispán megnyitván az ülést, az értekezlet részvét hangján emlékezett meg Sándor Károly elhunytáról. Emlékezésül adóik érdemeinek, indítványára az értekezlet, hogy az elhunyt érdemeit és emlékeit jegyzőkönyvileg örökítse meg.

Az elnöki hivatalos jelentés után dr. Mórion Ernő megyei főjegyző a megye köznevelési bizottságát általában felvilágosított.

Németh István k. tanácsos, pénzügyi főjegyző Biharmegye 202 községéről

Szíves tudomására hozom hogy Bémer-fér 3 sz. alatt

„Diana Illatszertár“

oimeg nagy áruházzal felszerelt üzletet nyitottam Raktáron tartom az összes drogériai cikkeket (gyógyszerek kivételével) kötszerek és betegspolasi

Lechner összes színhazi puder és festékjei raktáron!

kellékeket; békemindőségű pipacs és fertőtlenítő szappanokat; legjobb gyártmányú kölni viz és illatszereket kimérve és eredeti üvegekben, fűz és kőcő nápolási szőkeket, fűzű és keférukat stb. és azokat legelőnyösebb áron. Kiváló tisztelattal:

Fekete Ernő droguista.

Biharmegye háborús félmilliója

Karácsony köztében ingyen lisztet kapnak Biharmegye szegényei.

Biharmegye közlélményi ügyosztálya nem egyszerűen állásokból összegyűjtött tekintélyes összeg miként felhasználása ügyében a múlt negyedévi közgyűlés egy szűkebb körű bizottságot küldött ki, melnek feladataként keltte ki, hogy az összeg kellő módjára felhasználására a decemberi közgyűlés előterjesztésén javaslatot. Először a szűkebb körű bizottság tegnap délelőlt 11 órakor ülést tartott a vármegyeház kistermében.

As ülésen **Karácsonyi János** a püspök elnöksége alatt **Malatinszky Lajos** főispán, **Fráter Barnabás** alispán, **Rádai Gábor** orvosi főfelügyelő képviselő, **Tatar Zoltán** igazgató-főmérnök, **Leeskray Gyula** földművelő, volt képviselő és **Biranyi András** főjegyző mint előadó voltak részt.

As értekezlet mindenképpel abban állapodott meg, hogy az összegyűjtött megtakarított összeg felhasználásánál a vármegyei **Állami pénztár** közvetlen segítségével egyelőre előkint a felosztásra néve javaslat fogja a decemberi közgyűlések, hogy

200.000	korona a listai nyugdíjlap,
100.000	" a jegyzői nyugdíjlap,
150.000	" a hadiárakat,
25.000	" a szegények javára fordítások és az összesen 475.000 korona a VII. hadikötelezések fedezésére.

Javaslatok továbbá, hogy karácsony köztében a megye szegényei egy hétig ingyen kapjanak lisztet.

Bék Mór az megyei közlélményi ügyosztály vezetőjének 8 évi fáradságos és eredményes munkájának elismerésére 20.000 korona, a megyei közlélményi ügyosztály alkalmazottainak jutalmazására 5000 koronát javasol az értekezlet.

Javaslatok a közgyűlések, hogy az alispán rendelkezésére rögtön segítségére állítsa 10.000 korona becsülttázzák. 8000-8000 koronát javasol az értekezlet a Győrötti és Szegedem felállítandó rokkantak ipari létesítmény építendő munkásház javára.

A tervet az szerint tehát 526 ezer korona felosztásáról gondoskodva van, az összegben járul a szegények karácsonyi listájának ára, amely körülbelül 24.000 koronát fog kifizetni, úgy hogy a felosztott összeg mintegy 550 ezer korona.

Elhatározta végül az értekezlet, hogy a még fennmaradó tekintélyes összeget egy előre tartalékban kezel és annak, valamint az emellett összegyűjtött összeg felosztásáról akkor fog intézkedni, ha a téli közlélményi időszak is véget ér és a végleges eredmény ismeretes lesz.

Nepközi Otthonokat állít a város.

700 gyermekről gondoskodnak

Es idő szerint a városi iskolák mellett már régen létező **Nepközi Otthonok** kívül a **Gyermekbarát** tartott fen **Nagyváradon** **Nepközi Otthon**ot, amelyben mintegy 300 iskolás gyermekről gondoskodtak.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságában nemrég az az óhaj nyilvánult meg, hogy **Nagyvárad** város gondoskodik megfelelő számú **Nepközi Otthon** létesítéséről.

Rimler Károly polgármester értekezletet hívott össze a tárgybán, amelyen a **Gyermekbarát** Egyesület képviselői is jelen voltak.

A polgármester ugyanis azt ajánlta, hogy a **Gyermekbarát** továbbra is fenntartsa az eddigi keretben a **Nepközi Otthon**ot, de a város ajándéka állítsa fel, hogy összesen mintegy 700 gyermek részére nyultsanak naponta meleg helyet, meleg ételmeit és kellő felügyeletet.

As értekezleten abban állapodtak meg, hogy négy **Nepközi Otthon** állít fel a város, amelyek célja a kis- és középkorú gyermekekkel négy állami óvoda helyiséget vessen igénybe.

Elután számításokat tettek a költségek tekintetében, ami a legnagyobb oldala a dolognak.

Négy hónapra van tervezve az otthonok fenntartása.

Tekintettel a kiadásokra, megkeresik a városi elöljárókat ügyosztályt, hogy a kiadások felét az ügyosztály pénztárából fedezze, hosszajánulás címen.

Es megkönnyíti az Otthonok felállítását.

Ilyen számítás mellett a négy Otthon költségét, amelyek a városi pénztárra nehezednek, mintegy 20-22.000 koronát tesznek ki.

Ezre a célra kell fedezetet találni a városnak, mert a szegény tanulók ellátása, felügyelete és meleg helyiségben való gondoskodása soha nem volt nagyobb szükség, mint most, mert a nehéz élelmiszeri viszonyok folytán valóban az éhezéstől mentjük meg őket; a tél hidege ellen pedig legalább meleg helyet kell nekik nyújtani, mert a ruházati ellátásuk úgy is a legirókusabb.

A kérdés megoldásánál igen dicsőre való gondolat volt, hogy a közlélményi ügyosztály pénztárát is igénybe vessük, mert azt jobb helyre úgy sem költöztetnék, mint a szegény gyermekek nyomorát enyhíteni valója.

A tél teljes szigorával beköszöröztük, tehát a **Nepközi Otthon** ok létesítése sürgető.

A szórakozott cigányprimás.

Nagy mulatság volt a múlt telen a **Bonbonzier** mulatóban **Benke Pál** hadapród-primás huzatta **Tárkányi Gézával**, a **Bombák** primásával, aki szintén alapossan felkészült a bőven termő (t. i. rendelőre az asztalon termő) pengővel. Mikor a vendég fizesett a szímet, a primás melléje esegődött a együtt mentek kávéházi kávéházi, Gyula helyen a cigányprimás nagy rendezésket csinált a mikor fizesésre került a szórakozottságból a melléje állt **Benke Pál** zsebébe nyult a onnan kivette annak katonakönyvét, tárcáját, a benne lévő 300 koronával a abból fizesett. Kimenett a tárcát is elhajította a a pénzt zsebre vágta.

Esért került tegnap **Szöllősy Gyula** tanácselnök vezetésével itélkező tanács elő (bírák **Persa Ferenc** és **Tóth László** dr., jegyző **II. Számborovszky Rósa** dr.)

Tárkányi Géza bejelentette az esetet, azzal védekezett, hogy rettentően ittas volt az az tudta mit csinál, Valószínű, hogy azt hitte, színtárcából fizes.

Benke Pál hadapród előadja, hogy csak később vette észre a péna eltűnését. A primás tényleg ittas volt **Katona Géza** és **Vas Albert** kivégzése után a bíróság tekintetbe véve a vádlott büntetlen előéletét meg azt, hogy részeg volt, csak 14 nap fegyházra ítélte a mely itéletbe vádlott és dr. **Belze Alfons** gróf királyi ügyész is meggyugodott. A büntetést csak a háboru után kell felülni, ha ugyan az általános amnesztia fel nem menti a bűnt.

Biharmegye 202 községében 230 tanítói állásra lenne szükség

A megyei közgazdasági bizottság állása.

Biharmegye közgazdasági bizottsága tegnap délelőlt tartotta a havi rendes ülését **Malatinszky Lajos** főispán elnöksége alatt. As ülésen jelen voltak: **Fráter Barnabás**, **Karácsonyi János**, **Kosztályi Zoltán**, **Fassay Lajos**, dr. **Móricz Ernő**, **Balogh Elemér**, **Gara Sándor**, **Németh István**, **Varró Domokos**, **Vasváry Lajos**, dr. **Tury Endre**, **Móricz Ernő**, **Kiss István**, **Leeskray István**, **Kallner György**, **Pellay Lajos** és **Balogh Elemér**.

Malatinszky Lajos főispán megajánlta az ülés, az értekezlet részvét hangján emlékezett meg **Sándor Károly** elhunytáról. Elismeréssel adózik érdemének, indítványára az ülés elhatározta, hogy az elhunyt érdemét és emlékét jegyzőkönyvileg örökíti meg.

As főispán meglepetés jelentés után dr. **Móricz Ernő** megyei főbíró a megye közgazdasági bizottságát általában kötelezték jelentette.

Németh István kir. tanácsos, pénzügy-felügyelő Biharmegye vármegyei elöljáróiról

Szíves tudomására hozom hogy Bémer-tér 8 sz. alatt

„Diana Illatszertár”

címen nagy áruházzal felszerelt üzletet nyitottam Raktáron tartom az összes drogériai cikkeket (gyógyszerek kivételével) kötszerek és betegápolási

Lechner összes színházi puder és festékjei raktáron!!

kellékeket; békeminőségű pipere és fertőtlenítő szappanokat; legjobb gyártmányú kölni viz és illatszereket kimérve és eredeti üvegben, fűz és körö nápolási szereket, fésű és keférukat stb. és azokat legelőnyösebben árashon. Kiváló tisztelettel:

Fekete Ernő droguista.

terjesztette elő rendes határ jelentését, majd Vasady Lajos kir. tanfelügyelő a megye tanácsai helyességét várta.

Ismeretlen a tanfelügyelő, Tencza Sebestyén vérsorosági tanító hazafelelő megválasztását, aki az előzők emlékeztetésére belőle idején kassai részleteket terjesztett, azt hirdette, hogy ha az előzők fejezett ragadnak elmentek, a magyar hadsereg letesszi a fejezt. E feltételt a fővelgábró Tencza Sebestyén előlégi kibégés címén 100 korona pénzbírsággal büntötte.

Most a közigazgatási bizottság a felső önkéntesek ellen elrendelte a fegyvereket.

Elfutott a tanfelügyelő Bihar-megye eszteromi tanügyi állapotának ismeretéről. Bihar-megyében 45 olyan község van, hol egyáltalán nincs iskola és 69 az olyan község, ahol tanterv hiányában már hosszabb idő óta nincs tanítás, összesen tehát 114 olyan község van a megyében, ahol a tankötelezést semminemű oktatásban nem részesítik. Indítványozta, hogy Bihar-megye fejezt fel a vallás és közoktatásiügyi miniszterre, hogy a kormány akár külön felhatalmazás útján lemondjon a szomszéd tanügyi helyesítéséről.

Összesen 201 községben 280 tanítói állás szervesítés lenne a legelőször.

Az indítványt a közigazgatási bizottság egyhangúlag elfogadta.

HIREK

Gróf Széchényi Miklós püspök nevesnapja.

A városi képtelen tagjai, az egyházmegyei papság, a szerzetes papság és az egyházmegyei tanítók nagy számmal jelennek meg tegnap délelőtti gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyepüspöknek, hogy üdvözöljék nevesnapja alkalmából.

Az üdvözlő köldöttséget Gróc Béla képtelen nagypüspök, apostoli főjegyző vezette a 6 intézet szívből jövő, meleg szavakkal az üdvözlő beszédet a főpásztorhoz.

Az illusztris szavak hangulatos, hogy az egész egyházmegyét képviseli, midőn a püspök nevesnapját alkalmas hangulata felvonta, hogy mindnyájuk tisztelést, szeretetet és hálát fejezze ki. Az egyházmegye hálaát fejezte ki, mert a főpásztor is, mint védőszentje, Szent Miklós, leleményes szeretettel minden alkalmat felhasznál, hogy papjaink nevelésére és a háborúokonta hajókra segítsen. Így megtett minden tőle telhetőt a háború érvényes nevelésére és a betegek gyógyítására öregekben.

A nagypüspök szívből jövő szavaira válaszul a megyepüspök megköszönte a jókívánatokat, a szeretet és ragaszkodás kifejezését és azt, melyek őt úgy látja, hogy évről-évre gyarapodnak az idők múlásával. Biztosította a megjelenteket egész egyházmegyéje iránt érzett változatlan szeretetéről. Mielőtt szavakkal szólította meg egyenként a megjelenteket, akik hosszabb időt töltöttek az ünnepelt főpásztornál megbízott bizottságban.

Gróf Széchényi Miklós püspökkel nevesnapja alkalmából tegnap a város és megye előkelőségei közül számosan fejezték ki szeretetkívánataikat.

A megyepüspököt számosan üdvözlötték

Nagyvárad előkelőségei közül. Az uradalmi tisztak testületileg jelentek meg tisztelgetésre a városban lovag Sparker Ferenc urad. főszékhelyre ültessék üdvözlő beszédet a főpásztorhoz, ki kegyesen köszönte meg a kifejezett jókívánatokat.

* Személyi hír Ezer Giza Nagyvárad város főispánja tegnap a hajnali gyerekeivel Budapestre utazott.

* A püspök és a képtelen a katonák karácsonyára. Gróf Széchényi Miklós megyepüspök 500 koronát küldött Pálsy Lajosnak adományul a Nagyváradon ápolt beteg katonák karácsonyára. A városi képtelen szintén 500 koronát adományozott ugyan eszen célra.

* A Tiszántúli betűi ellen sok panasza érkezik mostanában a bizony ezek a papok fogorok. Betűik, a melyeket pár éve hoztak, erősen megkopáltak, mielő a Tiszántúli olyan nagy példányszámban nyomtatják. E fölött a kopást, már az év elején megrendelték az új betűket, a melyek, mint nemrég megírta, Budapestig nagy nehézség eljutottak, de ott megkezdtek. Tegnap délután a kisdohányos kiadója szomszédos utcán Budapestre és egész nap délután feljött a kisdohányos után sikerült annyit elérni, hogy a betűszállítását kivételesen kegyelemből vagonba rakták a tegnap elindították Nagyváradra. Még néhány napi társulat és elérését kérjük olvasóinktól; a kisdohányos ügyeljenek erre, hogy az eladott szállítását az egész vagonnal együtt valahol meg ne rokkoljon. Remélhetőleg pár nap alatt itt lesznek a betűk a akkor a Tiszántúli ismét új, modern köldöttséggel jelenhet meg.

* Az Uralkodó Mária Kongregációja december 8-án reggel 8 órakor testületileg jelenléttel veszi részt a gimnáziumi ifjúk kongregációjának közös szent ünnepén a primatei reál templomban.

* 1000 szegénynek ad fát a város. A szegény emberekre nagy gondot hozott a bekövetkezett hideg. A téli szélhatás drága a télre való fűtőcsak igen kevesen tudják beszerezni. A városi tanács tegnap foglalkozott a szegények türelmével való ellátásával a szétválasztás, hogy egyelőre 3000 métercímese felvágott tűzfát oszt ki ingyen ezek szegény részére akként, hogy egyenként 3 métercímese fát kapnak. Ez mintegy 27000 koronába kerül. A feldolgozó akként gondoskodik Nagyvárad város, hogy iglyába veszi a Rimanóczy-árok 4000 korona kamatát a vígrándulat fateljesítéséig, míg a hiányzó összege névbe előterjesztést tesznek, hogy az a Rimanóczy-árból fedeztessék, tekintettel arra, hogy az egész hegység mégis a szegényügy rendes része van számára. A fa kiadásával Konrád József gazd. tanácsot bízták meg, míg a bizottság egyik rendőrtisztet fogják megbízni. Előreláthatólag Kemény Ignác tb. rendőrkapitányra bízzák a kiadását, aki már óvatosan a nagy buszszállítással teljesítette a szegények részére a kiadását.

* Elvezett Egy szegény hadisereg k's leán a 13 koronát vesztett a Székelytől a Szent János utca 47 számig. A betűk megírta: kért, hogy az önkéntes adja át lapunk kiadóvalának, mely kiadását fogja.

* Wakerle a királynál. Bécsből jelentik: Wakerle délelőtti kihallgatáson volt a királynál, akinek a folyó ügyéről tett jelentést. Ő felsége kegyesen meghallgatta a jelentést. Wakerle a kihallgatás után részt vett a hadügyi albizottság ülésén, délután pedig hosszasan tanácskozott Andrássyval.

* Hír Popovits pénzügyminiszteréről. Bécsből jelentik: Wakerle ma tárgyalást folytatott Spitzmüller volt osztrák miniszterelnökkel. Ezt a tanácskozást állítólag Popovits bankományságot pénzügyminiszterrel leendő kivételése ügyében történt.

* Kongregációs élet. Az Uralkodó kongregációja ma este fél 7 órakor tartja rendes összejövetelét a szokott helyen.

* A villamosáram díjának 50 százalékos emelése. A napokban megemlékezünk a villamos felügyelő bizottság azon javaslatáról, hogy a 1906 év első napjától a villamos áramdíjakat általában a ezek között a kifizetőtől áramdíjat teljes 50 százalékkal emeljék. Rimanóczy B la villamos igazgató a tegnap tartott tanácsulást bejelentette a felügyelő bizottság javaslatát. A tanácsban hangok emelkedtek az órási emeléssel szemben. A tanács nem határozott a javaslat feletti, hanem hárkolt a többi becsülő városok áramdíjára vonatkozó adókat.

* Hadikölcson körzeti bizottsági ülés. A Hadikölcson propagandát tárgyában alakított Várja Velence és Csillagvárosi együttes körzeti bizottság ma, csütörtökön délután fél 3 órakor a Szent György utca 1. szám alatt lévő Városi Velencei Takarékpénztári szobákban helyi ségében tartja gyűlését, melyre a t. tanács minél számottevőbb megjelenését kéri. Halász Gyula, elnök. Löwenstein Zsigmond, elnök.

* Novák János adópnasztárnok jubileuma. Novák János városi adópnasztárnok, mint már említettük, a napokban töltötte be Nagyvárad városánál negyven éves szolgálatát. A városi tanács tegnap délután Rimler Károly polgármester nagy elismeréssel, meleg hangon emlékezett meg a d. é. k. tisztviselő hosszú szolgálatáról. A tanács elhatározta, hogy a ritka jubileum alkalmából üdvözlő a város esztégl. dírek kiadását.

* Adományok a Szt. László-menedékház részére. A nagyvárad. tanács. képtelen tagjai a Szent László kolostorú és menedékházát a következő adományokban részesítette: dr. Karácsony János 1 db. szert, Brudala Mihály 1 db. szert, Gróc Béla 100 koronát, Spitz Gyula, Sztrany L. Á. pd. B. sz. Lőnc, dr. Vasikics Genia, Cspony Ignác, dr. Lányi József, Grassinsky Antal, Lopusay Gyula 60-60 koronát, dr. Frakói Vilmos, Gróf Ferenc, Bjelek Imre, dr. Siskely István 50-50 koronát, azonkívül Siskely Sándor fűszárvető ugyanazon célra 200 koronát adományozott.

* Talált pénz. Egy urisember tegnap este Szent György utca egy barátságban 40 koronát talált. Tulajdonosa keltő igazolás után Máthé Andrássy nyug. tanács. Székely István utca 21. sz. a. átvette.

Meghívó.

A Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmibank R. T. részvényeseit ezennel meghívjuk Nagyváradon 1917. évi december hó 15. napján délelőtt 11 órakor intézetünk üzlethelyiségében (Rimanóczy-utca 6. szám alatt) tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

Nagyvárad, 1917. évi december hó 5. napján.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat.

1. A Nagyvárad-Velencei Takarékpénztár Részvénytársasággal fuzió kimondása.
2. Az alapszabályok 5. pontjának módosítása, az alaptőke felemelése.
3. Egy felügyelő bizottsági tag választása.
4. Egyéb indítványok.

A Lezármított és Jelzálogbank Részvénytársaság (Bemer tér 1) kéri, hogy a hatodik hadikölcsön végleges kötvényei megérkeztek és intézeti pénztáránál a hivatalos órák alatt, a kiadott pénztári elszámolások ellenében átvehető.

Jegyezzünk hadikölcsönt a PHÖNIX életbiztosító társaságnál!

A jegyzések életbiztosítással kombinálva eszközölhetők. Jegyezhet minden 15 és 60 év közötti levő egyén, nemre való tekintet nélkül.

A bankoknál eszközölt jegyzéssel egyenlő értékkel bír. 10000 koronáig orvosi vizsgálat nélkül.

Minden 1000 korona jegyzés után 20 éves tartamra évi 36 korona díj fizetendő. A biztosítás lejártával a jegyző fél a jegyzett összeggel egyenlő címletű hadikölcsönkötvényt kap kézhez. Ha a jegyző fél a biztosítás lejártáig elhalál, bármilyen körülmények között — a harcra is — elhalálozik, a díjfizetés megszűnik és a jegyzett összeg, illetve hadikölcsönkötvény a hátramaradottaknak azonnal kiadatik.

10000 koronán felüli jegyzés orvosi vizsgálat mellett mérsékelt tarifális alapon. Jegyezni készpénzzel is lehet. Minden 1000 koronáért 560 korona a készpénzben lefizetendő összeg.

A hadikölcsönre szabadságot katonák legelőnyösebben a Phönixnél jegyezhetnek. Az intézet a jegyzések arányában hozzájárul a hadiárak és özvegyek alapjához.

Főképviselet: Szent László-tér 1. sz.
TELEFONSZÁM 11-50.

Mindenkinek kötelessége hadikölcsönt jegyezni!

DRAMA
mozgó-
színház

Csillórtók
Hajótörtek

As előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

Gumifűzőket és gumiharisnyákat
félíg használtat veszek
IZSAK LIDIA
fűző üzlet
Nagyvárad Nagy Sándor-utca 1.

Birtokbörletet

keresek Bihar megyében 50—300
holdig, leh. st erdőirtás is.
Cím a kiadóhivatalban.

Magyar Országos Biztosító Intézet R.-t.

hadi és hadikölcsön biztosítási osztálya.
A m. kir. Honvédelmi Minisztérium Hadsegélyző
Hivatalának ellenőrzése alatt az elesettek
özvegyeinek és árváinak érdekében és javára.
Erdélyrészi központja: Nagyvárad.
Ezredévi Emlék-tér 2. szám, I. emelet.

Hadikölcsön jegyzés Biztosítással kapcsolatban!

Bankoknál eszközölt jegyzésekkel egyenlő értékű!

Intézetünk módot nyújt mindenki nek kis összeg-
gel nagy összeget jegyezhetni és emellett sa-
ját magáról és családjáról is gondoskodhatni!

Aki pl. 1000 korona hadikölcsön-biztosítást
köt, 20 éven át évenként egészben csak
36 K-t. tartozik fizetni. Ha a fél ezen időt
megéli, úgy öt magát illeti meg az 1000
K-ás hadikölcsön-kötvény, ha bármikor előbb
halna meg, akár itthon, akár a harcra, a
ugy azt azonnal halála után családja
kapja meg, minden utánfizetés nélkül.

10.000 koronáig

orvosi vizsgálat nélkül köthető hadikölcsön-biztosítás!
Bélyeg- vagy póttileték nem fizetendő!

Bármikor beszüntethető,
a befizetett összeg ez esetben semvész el!

Hadikölcsön-biztosítást köthet minden 15-60
éves egyén, nemre való tekintet nélkül.

A hadikölcsön-biztosításból befolyó díjnak
egyrésze a m. kir. Honvédelmi Minisztérium
Hadsegélyző Hivatala útján az elesett hő-
sök özvegyeinek és árváinak fog juttatni és
így az, aki a Magyar Országos Biztosító
Intézet hadikölcsön-biztosítási osztályánál
köt meg a hadikölcsön-biztosítást, nemcsak
hazafias kötelességet teljesít, hanem ele-
sott hőseink özvegyeit s árváit is támogatja.

Mindenemű felvilágosítással készséggel szolgál a

Magyar Országos Biztosító Intézet Rt.
Nagyvárad, Ezredévi Emlék-tér 2. I. em.

Telefon 11-85.

„HÓFEHÉRKE“

Harisnya Áruház.

Tisztelettel értesíti Nagy-
várad és vidéke n. é. kö-
zönségét, hogy a kötött és
szövöttáru szakmában be-
állott súlyos beszerzési ne-
hézségek következtében, a
terhes üzleti kiadások fe-
dezése szempontjából kény-
telenek voltunk raktárun-
kat egyéb cikkekkel kibő-
víteni. Ajánljuk a n. é.
közönség saját érdekében,
hogy tekintse meg minden
vétel kötelezettség nélkül
óriási választékban érke-
zett **dizsmű, játék, por-
cellán, tolet, bőraru**
és még számtalan más új
árucikkeinket.

A legmesszebbmenő elő-
nyöket kívánjuk t. vevő-
inknek nyújtani, úgy kötött-
szövött, mint a felsorolt új
cikkekben.

Tisztelettel

„Hófehérke“ Harisnya Áruház
Szent László-tér. Sas palota.

Megérkeztek

a „Park“ Nagyrubáz

Rákóczi-ut

ujonságai óriási választékban következő cikkekben:

Bőr díszmű árukban: erszények, zseb és szivartárcák

Acél árukban: zsebkések, ollók és manicür cikkek.

Fésű árukban: bontó, konty fésűk, hajcsattok, hajtűk.

Ajándék dísz tárgyakban chinaezüst, porcelán és bőr-áruk. Úta ó készletek, gyermek játékok, piaci bevásárló táskák, sport cikkek kötött és szövöttáruk.

Ajánlom a n. é. közönségnek, hogy tekintse meg ujdonságaimat minden vételkötelezettség nélkül, mert módomban áll a legmesszebbmenő előnyöket t. ve-
vőimnek nyújtani.

„Park“ Nagyrubáz
Rákóczi-ut.

Szíves tudomásul!

Cserépkalyhák átalakítását kő-, szén- és fűtüstere, új takarékvü helyek készítését és szakszerű javítását

a legjutányosabb áron készíti

Magyar Lajos

kalyhásmester

Nagyvárad, Kálvária-utca 22.

Eladó ház

Nagyvárad egyik nyaraló utcájában 5 szobás nyílak fürdőszoba, csukott folyosó, nagy üvegezett veranda vízvezeték, villanyvilágítás Egy külön új épület 6 lóra istálló, mesókonyha, vincellér-lakás, 20 darab sertés hizlalására ólak, 1700 tőke legnagyobb esemény termő szőlő, 180 db különféle termő gyümölcsfa, 93 m. hosszú utcai fronttal

Ára 160 000 korona,
esetleg birtokkal is felcserélhető.

Cím a kiadóhivatalban.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.

Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerék-párok, ellenőrző kasszák és gramofonok szakszerű javítását és alkatrész jótartásban tartását. Belső- és külső lakatos és mű-
szaki munkák ellátására.

LISA LIDIA

Érkezett
színes rajzok

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda épületében.

Interurbán telefon
11-53 szám

A Szilvágyi ezüstház művészainak egy-
üttműködésével állították.
Tisztelettel és árnál-
különbséggel nyújtunk.
Fizetés nélkül után a
legrövidebb idő alatt
kiszáradnak.

Mindenféle vidéki megrendeléseket a zonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Szálló, hidegtől
kifűjt

vörös arcra és kézre
továbbá szepidő, miteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségére és hatására nézve felülmúlja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esti felhasználásra.

1 tégely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szeret bőrhámlás és sömör, továbbá izzadó, fényes, zsíros (miteres) arca naponta, ahányszor szükséges, gyaptra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az arca pár nap alatt elmúlnak. Teljesen ártalmatlan készítmény. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Ara üvegenként 2 K.

Ezen szerek kaphatók:

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt“
gyógyszerárában.

Nagyvárad, Szent László-ter.
(Városháza mellett.)